

PILSOŅU IESAISTES PLATFORMA:

starppaudžu taisnīgums

Galīgais apspriešanās ziņojums – 2025. gada novembris

Analīzi veica un ziņojumu sagatavoja Make.org.

Platformas darbību un moderāciju nodrošināja Open Source Politics.

SATURA RĀDĪTĀJS

Kopsavilkums.....	3. lpp.
1. Ievads.....	4. lpp.
2. Metodika.....	5. lpp.
3. Pārskats.....	7. lpp.
4. Viedokļi, kas saņēma visvairāk balsu.....	8. lpp.
5. Padziļināta analīze.....	11. lpp.
Sociālā kohēzija un iekļaušana.....	11. lpp.
Demokrātija un pārvaldība.....	13. lpp.
Vidiskā un sociālekonomiskā ilgtspēja.....	15. lpp.
Aprūpes un izglītības sistēmas.....	19. lpp.
6. Secinājumi.....	21. lpp.

KOPSAVILKUMS

Lai nodrošinātu informāciju starppaudžu taisnīguma stratēģijas izstrādei, Eiropas Komisija Pilsoņu iesaistes platformā sāka daudzvalodu tiešsaistes apspriešanos par **starppaudžu taisnīgumu**, kas ilga no **2025. gada februāra līdz novembrim**. Process tika strukturēts četros posmos: *darbības jomas izpētes posmā* (no februāra līdz aprīlim) tika apzināti starppaudžu taisnīguma problēmu pamatcēloņi, kam sekoja *redzējuma veidošana* (no jūnija līdz jūlijam), *stratēģisko ideju izstrāde* (no augusta līdz oktobrim) un noslēgums ar *starppaudžu taisnīguma stratēģijas kopīgu izstrādi* (no oktobra līdz novembrim).

Visos četros posmos Pilsoņu iesaistes platforma apkopoja dažādus viedokļus no visas ES, atspoguļojot iedzīvotāju viedokli par galvenajām problēmām, kas saistītas ar starppaudžu taisnīgumu, kā arī viņu konkrētās un inovatīvās idejas par to, kā uzlabot saziņu starp paaudzēm un nodrošināt, ka ES lēmumu pieņemšanā tiek konsekventi ņemtas vērā gan pašreizējo, gan nākamo paaudžu intereses.

Šajā ziņojumā ir apkopotas tiešsaistes diskusijas laikposmā no 2025. gada februāra līdz novembrim četrās plašās dimensijās un desmit konkrētos tematos, kas risina galvenās problēmas saistībā ar starppaudžu taisnīgumu.

Šīs apspriešanas laikā dalībnieki uzsvēra, ka ir steidzami jāveicina **paaudžu solidaritāte**, radot iekļaujošas telpas dialogam un apkarojot diskrimināciju, it īpaši diskrimināciju vecuma dēļ. Viņi aicināja īstenot **uz nākotni vērstu un iekļaujošu pārvaldību**, kas politikas veidošanā iekļauj ilgtermiņa domāšanu, nodrošinot, ka šodienas lēmumos tiek ņemtas vērā jaunāko un nākamo paaudžu intereses. Dalībnieki uzsvēra, cik svarīga ir steidzama **klimatricība** un pāreja uz **ilgtspējīgiem ekonomikas modeļiem**, kuros prioritāte ir ilgtermiņa labklājība, vienlaikus arī uzlabojot jauniešu nodarbinātību. Viņi uzsvēra, ka ir vajadzīga vispārēja piekļuve **kvalitatīviem sabiedriskajiem pakalpojumiem** visa mūža garumā, atbalstot spēcīgākas aprūpes sistēmas, ģimeņu un kopienu lielāku atzīšanu par atbalsta tīkliem un izglītības reformas, kas veicina mūžizglītību.

Kopumā viņi konsekventi sasaistīja šīs politikas jomas ar plašākiem sabiedrības mērķiem, uzsverot, ka sociālajai kohēzijai, vidiskajai un sociālekonomiskajai ilgtspējai, ilgtermiņa pārvaldībai un vienlīdzīgai piekļuvei sabiedriskajiem pakalpojumiem ir kopīgi jāvirzās uz priekšu, lai veidotu taisnīgāku, saliedētāku Eiropu, kas atbalsta visas paaudzes.

I. IEVADS

Lai atbalstītu **ES starppaudžu taisnīguma stratēģijas izstrādi**, Eiropas Komisija sāka daudzvalodu apspriešanos tiešsaistē Pilsoņu iesaistes platformā. Šis līdzdalības process, kas norisinājās no **2025. gada februāra līdz novembrim** līdztekus ar Eiropas pilsoņu paneļdiskusijai par starppaudžu taisnīgumu, ļāva iedzīvotājiem dalīties ar viedokļiem un idejām, palīdzot stiprināt paaudžu solidaritāti un aizsargāt gan pašreizējo, gan nākamo paaudžu intereses un labklājību.

Apspriešana tika organizēta četros posmos: darbības jomas izpēte, redzējuma veidošana, stratēģisko ideju izstrāde un starppaudžu taisnīguma stratēģijas kopīga izstrāde, virzot procesu no problēmu izpratnes līdz konkrētu darbību noteikšanai. Visos šajos posmos apspriešanas platformā kopumā tika apkopoti **179 iedzīvotāju viedokļi**, ko papildināja **132 komentāri** un **323 atbalsta balsis**.

Šajā ziņojumā ir sniegta analīze par visiem šajā līdzdalības procesā apkopotajiem viedokļiem, kas sakārtoti atbilstoši četrām galvenajām **dimensijām**, kuras noteiktas visbiežāk apspriesto **tematu** tematiskajās kopās. Minētās dimensijas ir šādas: 1) sociālā kohēzija un iekļaušana, 2) demokrātija un pārvaldība, 3) vidiskā un sociālekonomiskā ilgtspēja un 4) aprūpes un izglītības sistēmas.

Katra no šīm dimensijām atspoguļo trīs **galvenās problēmas**, kas saistītas ar starppaudžu taisnīgumu un ko apzinājuši dalībnieki: **īstermiņa domāšana** (tiek uzskatīts, ka īstermiņa prioritātes politikā un ekonomikā apdraud starppaudžu taisnīgumu), **atstumtība un nevienlīdzība** (dalībnieku ieskatā diskriminācija un nevienlīdzīga piekļuve liedz it īpaši jauniešiem un vecāka gadagājuma cilvēkiem pilnībā piedalīties sabiedrībā), kā arī **nepietiekama starppaudžu solidaritāte** (dalībnieki paskaidro, ka vājas saiknes un ierobežots atbalsts starp paaudzēm vājina sociālo kohēziju).

Vispirms, šajā ziņojumā ir izklāstīta **metodika**, kam seko **vispārējs pārskats** par dalības tendencēm un rezultātiem. Pēc tam ziņojumā ir sniegta detalizēta **analīze par katru dimensiju**, apspriežot katru pilsoņu ierosināto **tematu** un papildinot tos ar ilustratīviem citātiem no Pilsoņu iesaistes platformas. Pēdējā nodaļā ir apkopoti apspriešanas rezultāti un sniegtas īsas pārdomas par tiem.

2. METODIKA

Lai analizētu Pilsoņu iesaistes platformā notikušās apspriešanās par starppaudžu taisnīgumu¹ saturu, tika izmantota trīsposmu metodika. Šī pieeja nodrošina gan iedzīvotāju viedokļu precīzu interpretāciju, gan ideju kopu un grupu jēgpilnu veidošanu, panākot līdzsvaru starp tematisko saskaņotību un analītisko dziļumu.

1. POSMS. Viedokļu un komentāru KVANTITATĪVĀ ANALĪZE: tika noteiktas debašu galvenās dimensijas. Lai to izdarītu, analīzes grupa izmantoja tematisku, induktīvu pieeju, katram viedoklim piešķirot tematisko marķējumu. Tas ļāva noteikt galvenos pilsoņu izvirzītos tematus un sarindot tos prioritārā secībā.

2. POSMS. VIEDOKĻU ANALĪZE pa dimensijām: manuāli veikta kvalitatīvā analīze. Viedokļi tika tematiski sagrupēti tā dēvētajos “pilsoņu ierosinātajos tematos”, pamatojoties uz to, cik bieži tie katrā dimensijā atkārtojas un cik tie ir būtiski.

3. POSMS. KOMENTĀRI UN ATBALSTA BALSIS tiek ņemti vērā: tika veikta papildu analīze par katru viedokli un komentāru, kad to uzskatīja par atbilstošu, koncentrējot uzmanību uz tiem viedokļiem, kas īpaši labi ilustrēja attiecīgo tematu un izgaismoja pilsoņu uzskatus.

¹ Visi viedokļi ir pieejami tiešsaistē kā daļa no platformas atvērto datu datnēm, kuras ikviens interesents var lejupielādēt turpmākai analīzei.

GLOSĀRIJS

Dalībnieks. Pilsonis, kas platformā veicis vismaz vienu darbību: sniedzis viedokļus, komentārus vai balsojis.

Viedoklis. Ideja, ar ko dalībnieks dalās platformā.

Komentārs. Dalībnieku rakstiska reakcija uz sākotnējo viedokli. Komentāri sāk debates, balstoties uz sākotnējo tematu, un ļauj dalībniekiem savstarpēji sazināties.

Atbalsta balss. Tā dalībnieka balss, kurš vēlas atbalstīt konkrētu viedokli. Daži viedokļi nesaņem nevienu balsi.

Dimensija. Dimensija ir galvenā tēma, kurā apkopotas daudzos viedokļos paustās pārdomas.

Pilsoņu ierosināts temats. Dimensijas apakškategorija, ko veido vairāki viedokļi.

3. PĀRSKATS

SKAITĻI

Kopējais dalībnieku skaits no 2025. gada 25. februāra līdz 30. novembrim.

- **354 041** lapu skatījums (visai līdzdalības platformai)
- **215 000** apmeklētāju (visai līdzdalības platformai)
- **179** viedokļi
- **132** komentāri
- **323** atbalsta balsis

ĪSUMĀ PAR VISĀM DIMENSIJĀM UN PILSOŅU IEROSINĀTAJIEM TEMATIEM

Tabulā tālāk tekstā ir sniegts pārskats par visām apzinātajām **dimensijām** un **pilsoņu ierosinātajiem tematiem**. 5. nodaļā (*Padziļināta analīze*) ir sniegta detalizēta analīze par visiem tematiem. Tabulā ir arī parādīts to viedokļu kopējais skaits (Σ), kas attiecas uz katru dimensiju.*

* Daudzos Pilsoņu iesaistes platformā paustajos viedokļos tiek apspriesti visdažādākie temati, kas, iespējams, skar vairākas dimensijas. Tāpēc nākamajā tabulā norādītais kopējais viedokļu skaits var būt lielāks par faktisko kopējo skaitu.

DIMENSIJAS	Σ	PILSOŅU IEROSINĀTIE TEMATI
1. SOCIĀLĀ KOHĒZIJA UN IEKĻAUŠANA	75	1.1. Veicināt paaudžu solidaritāti un radīt telpu starppaaudžu dialogam
		1.2. Novērst diskrimināciju un veicināt līdztiesību
2. DEMOKRĀTIJA UN PĀRVALDĪBA	59	2.1. Paplašināt iekļaujošu līdzdalību starppaaudžu pārstāvībai
		2.2. Politikas veidošanas procesu centrā izvirzīt ilgtermiņa un starppaaudžu domāšanu
3. VIDISKĀ UN SOCIĀLEKONOMISKĀ ILGTSPĒJA	51	3.1. Cīnīties pret klimata pārmaiņām, izturoties pret šo uzdevumu kā pret starppaaudžu atbildību
		3.2. Veicināt uz nākotni vērstas investīcijas
		3.3. Uzlabot jauniešu nodarbinātības nosacījumus
		3.4. Nodrošināt pienācīgus dzīves apstākļus ikvienam
4. APRŪPES UN IZGLĪTĪBAS SISTĒMAS	37	4.1. Stiprināt aprūpes sistēmas visu vecumu grupām
		4.2. Paplašināt taisnīgu piekļuvi kvalitatīvai izglītībai

4. VIEDOKĻI, KAS SAŅĒMA VISVAIRĀK BALSU

Atruna: dažas citātu daļas šajā iedaļā skaidrības un uzsvāra labad ir izceltas **treknrakstā**.

Maciej – 26 apstiprinājumi / atbalsta balsis

Nosaukums: ES rīcības plāns cīņai pret eidzismu ļaus uzplaukt jauniešiem un vecāka gadagājuma cilvēkiem

Dimensija: **SOCIĀLĀ KOHĒZIJA UN IEKĻAUŠANA**

“Lai izveidotu līdztiesības savienību”, mums ir **jānovērš diskriminācija vecuma dēļ un strukturālie šķēršļi**, kas liedz visu vecumu cilvēkiem visu mūžu baudīt līdztiesību. Lai pārvarētu sabiedrības un ekonomikas šķelšanos un sadrumstalotību, ir būtiski vērsties pret **diskriminējošiem vēstījumiem un praksi**, piemēram, eidzismu, un pārskatīt sociālekonomisko politiku, pamatojoties uz starppaudžu solidaritāti un taisnīgumu. AGE Platform Europe aicina iekļaut **vecuma līdztiesību visās Eiropas politikas jomās un iniciatīvās**, lai nodrošinātu, ka tiek apmierinātas novecojošas sabiedrības vajadzības un vēlmes: <https://www.age-platform.eu/areas-of-work/age-equa-Lity/>. Tas attiecas uz taisnīguma, iekļaušanas un kohēzijas veidošanu visa mūža garumā un visās jomās, izglītībā, nodarbinātībā, veselības aprūpē un aprūpē, pienācīgos ienākumos, pilsoniskajā un politiskajā līdzdalībā utt. Novecošana ir iespēja, vēl jo vairāk vairāku krīžu laikā; mēs varam veidot noturību un labklājību tikai tādā sabiedrībā, kurā cilvēki plaukst visos vecumos un kurā mūsu atšķirības tiek savstarpēji veicinātas ar cieņu un solidaritāti. Lai panāktu vecuma līdztiesību ziņā, mums ir vajadzīgs **ES rīcības plāns cīņai pret eidzismu**. Plānam vajadzētu būt neatņemamai daļai no ES starppaudžu taisnīguma stratēģijas, kuras pamatā ir cilvēktiesības, interseksionalitāte, līdztiesība un solidaritāte paaudžu ietvaros un starp tām. Tai būtu jānodrošina saskaņotība starp ES un dalībvalstu apņemšanos nodrošināt vienlīdzīgas tiesības visām vecuma grupām, vienlaikus veicinot ilgtspējīgu izaugsmi, konkurētspēju un kohēziju.”

Nena – 10 apstiprinājumi / atbalsta balsis

Nosaukums: ES rīcības plāns cīņai pret eidzismu stiprinās taisnīgumu starp paaudzēm

Dimensija: **SOCIĀLĀ KOHĒZIJA UN IEKĻAUŠANA**

“Lai panāktu starppaudžu taisnīgumu, ir būtiski veicināt **līdztiesību visās vecuma grupās**. Eidzisms ir vienīgais diskriminācijas iemesls, uz kuru attiecas ES līgumi un kurš līdz šim nav ņemts vērā ES politikas vidē. Starppaudžu taisnīguma stratēģijā ir jāiekļauj īpašs **rīcības plāns cīņai pret eidzismu**, kas radītu ceļvedi nevienlīdzības izskaušanai visā dzīves laikā un jauniešu un vecāka gadagājuma cilvēku līdztiesības veicināšanai. Tas aizstātu eidzisma vēstījumus ar cilvēktiesībās balstītu pieeju, veicinot spēkā esošo diskriminācijas novēršanas tiesību aktu

labāku izpildi, un uzlabotu datu vākšanu dalījumā pēc vecuma un citām iezīmēm. Šis rīcības plāns būs cieši saistīts ar spēkā esošajiem ES līdztiesības rīcības plāniem/stratēģijām attiecībā uz dzimumu, invaliditāti, LGBTI+, romiem un rasi, bagātinot ES interseksionālos mērķus. Šīs stratēģijas mērķis būs **izskaust jebkādu eidžisma praksi**, kas ietekmē cilvēka cieņu un pamattiesību vienlīdzīgu izmantošanu visās vecuma grupās, apvienojot nepieciešamos resursus, lai jaunieši un vecāka gadagājuma cilvēki varētu īstenot savu potenciālu un pilnībā un vienlīdzīgi piedalīties sabiedrības dzīvē. Tas novirzīs ES uzmanību uz ilgāka mūža realitāti un nepieciešamību pēc taisnīgas, iekļaujošas un noturīgas sabiedrības visām paaudzēm. Cīņa pret eidžismu ir ne tikai cilvēktiesību priekšnoteikums. Tā ir būtiska, lai veidotu noturīgu, iekļaujošu un taisnīgu sabiedrību.”

Cristiny – 10 apstiprinājumi / atbalsta balsis

Nosaukums: Saskaņa starp visu vecumu pašreizējām un nākamajām paaudzēm, izmantojot starppozaru, ilgtermiņa un līdzdalīgu pārvaldību

Dimensija: **DEMOKRĀTIJA UN PĀRVALDĪBA**

“Eiropas Savienībā, kurā paaudzes apvienojas plaukstošai sabiedrībai, visu vecumu cilvēki tagad dzīvo miermīlīgā pasaulē ar **plaukstošu dabisko vidi un sociālekonomiskām sistēmām**, kas ļauj viņiem dzīvot vislabāko dzīvi – viņiem ir **piekļuve izglītībai, pārtikai un mājoklim**, viņi var izmantot sabiedrisko transportu un velosipēdus, lai pārvietotos, viņiem ir pieejamas darbvietas, kas nodrošina viņiem **pienācīgu atalgojumu** labai dzīvei. Darba dzīves beigās viņiem ir pensija, kas ļauj dzīvot bez finansiālas spriedzes. Tas pats attiecas uz situāciju pēc 50 gadiem no šodienas, jo šie jaunieši pensionējas un pāriet no darba uz pensiju. Un tas pats attiecas uz situāciju pēc vēl 50 gadiem, kad viņu vietā ir viņu mazbērni. Lai to visu panāktu, politikas veidošanas procesos ir jāņem vērā **politikas ilgtermiņa un transversālā ietekme** uz visu vecumu pašreizējām un nākamajām paaudzēm. Lai to panāktu, ES ir jāizmanto tādi instrumenti un metodes kā **stratēģiskā prognozēšana un integrēti modeļi**, lai plānotu ilgākā termiņā. Ir jāpārvar izolētība starp politikas jomām, jāapspriežas ar parastiem cilvēkiem (kas nav eksperti), it īpaši jauniešiem kā vēl nedzimušu paaudžu pārstāvjiem, lai apzinātu viņu vajadzības, bailes un vēlmes attiecībā uz mūsdienu un nākotnes pasauli. Šai iesaistei jābūt noderīgai un reāli jāietekmē politika. Tādu iestāžu, kuras rūpējas par nākotnes paaudzēm un paaudžu līdztiesību, piemēri no visas pasaules var kalpot modeļiem, no kuriem ES var mācīties un uz kuriem balstīties.”

Lisa – 9 apstiprinājumi / atbalsta balsis

Nosaukums: Lai nodrošinātu starppaaudžu taisnīgumu, ir vajadzīgas izmaiņas ekonomikas sistēmā

Dimensija: **VIDISKĀ UN SOCIĀLEKONOMISKĀ ILGTSPĒJA**

“Nav iespējams runāt par starppaaudžu taisnīgumu, neizskatot mūsu ekonomikas sistēmas uzbūvi un mērķi. Mūsu ekonomikas sistēma ir jāpārveido par tādu, kuras mērķis ir nodrošināt **cilvēku un planētas labklājību** tagad un nākotnē. Šodienas ekonomikas paradigma virza īstermiņa domāšanu, norādot, ka īstermiņa IKP un materiālās bagātības pieauguma rādītāji ir

ekonomikas mērķis. **Labklājības izvirzīšana ekonomikas modeļa un lēmumu pieņemšanas centrā** nozīmē patiesi ilgtermiņa un preventīvu pieeju. Starppaudžu taisnīgums nodrošinātu, ka iespējām un resursiem, kas pieejami nākamajām paaudzēm, netiek nodarīts kaitējums vai tie netiek ierobežoti ar pašreizējiem ekonomikas lēmumiem. Svarīgs solis šajā virzienā ir ES starppaudžu taisnīguma komisāra amata izveide, taču ir jādara vairāk, lai darba kārtību skaidri sasaistītu ar nepieciešamību mainīt ekonomikas sistēmas. Iedvesmu var smelties no Velsas Nākotnes paaudžu labbūtības akta, kurā 7 visaptveroši labbūtības mērķi ir izvirzīti politikas lēmumu pieņemšanas centrā un ir noteikti pieci veidi, kā strādāt, lai sasniegtu šos mērķus, un nākotnes paaudžu komisārs palīdz nodrošināt valdības aģentūru pārskatbilstību. Ir jāpārveido ne tikai politikas veidošanas “ko”, bet arī “kā”, jēgpilni iesaistot sabiedrību visos politikas procesa posmos. Labklājības ekonomikas politikas izstrādes rokasgrāmatā tas ir sīki izklāstīts, pamatojoties uz šā tēla principiem.”

Ilenia – 9 apstiprinājumi / atbalsta balsis

Nosaukums: ES rīcības plāns par uzplaukumu paaudžu starpā un vienas paaudzes ietvaros

Dimensija: **SOCIĀLĀ KOHĒZIJA UN IEKĻAŪŠANA**

“Lai Eiropā izveidotu patiesu līdztiesības savienību, mums ir aktīvi jānovērš eidžisms un jālikvidē šķēršļi, kas liedz visu vecumu cilvēkiem izmantot vienlīdzīgas tiesības un iespējas. Eidžisms ietekmē piekļuvi darbam, veselības aprūpei, izglītībai un pilsoniskajai līdzdalībai gan gados jaunajiem, gan vecumdienās. AGE Platform Europe aicina integrēt vecuma līdztiesību visās ES politikas jomās (<https://www.age-platform.eu/areas-of-work/age-equality/>), nodrošinot, ka tiek apmierinātas novecojošas sabiedrības vajadzības un vēlmes. Lai sasniegtu šo mērķi, **ES rīcības plāns cīņai pret eidžismu** būtu pamats ES starppaudžu taisnīguma stratēģijai: pamatojoties uz cilvēktiesībām, interseksionalitāti, līdztiesību un solidaritāti paaudžu ietvaros un starp tām, tā **integrētu vecuma līdztiesību visās politikas jomās**, ar izglītību un publiskām kampaņām apstrīdētu negatīvos stereotipus un dotu iespējas vecāka gadagājuma cilvēkiem kā aktīviem tiesību subjektiem. Tas arī veicinātu starppaudžu programmas, stiprinātu tiesisko aizsardzību un atbalstītu pētniecību, lai nodrošinātu informāciju efektīvai politikai. Izmantojot AGE Platform Europe speciālās zināšanas un ES pētniecības inovatīvās pieejas, piemēram, projektu “FutuRes” (<https://futu-res.eu/>), ES var padarīt novecošanu par iespēju veidojošu sabiedrību, kurā uzplaukst ikviens neatkarīgi no vecuma.”

5. PADZIĻINĀTA ANALĪZE

Šajā nodaļā katra no četrām dimensijām ir aplūkota padziļināti. Katrā dimensijā atsevišķi tiek analizēts katrs pilsoņu ierosinātais temats, apvienojot dažādus viedokļu aspektus. Ir iekļauti arī attiecīgi viedokļi, lai ilustrētu šos tematus un sniegtu detalizētāku ieskatu.

1. DIMENSIJA. SOCIĀLĀ KOHĒZIJA UN IEKĻAUŠANA

Šī dimensija ir vērsta uz starppaudžu attiecību uzlabošanu, veicinot paaudžu dialogu un solidaritāti un cīnoties pret eidžismu un citiem diskriminācijas veidiem, lai veicinātu līdztiesību un sociālo kohēziju.

Pilsoņu ierosinātais temats Nr. 1.1. Veicināt paaudžu solidaritāti un radīt telpu paaudžu dialogam

Temata ANALĪZE

Viedokļos pausts aicinājums pārvarēt paaudžu atšķirības un mazināt polarizāciju, vienlaikus veicinot jēgpilnu starppaudžu sadarbību un līdzradīšanu. Dalībnieki uzsver vides un telpu, piemēram, kultūras centru, kopīgu mājokļu un starppaudžu projektu, izveidi, lai veicinātu dialogu un mijiedarbību starp vecuma grupām. Šādas iniciatīvas, to vidū mentorēšanas projekti un kopīgas kopienas darbības, var veidot empātiju un savstarpēju sapratni, veicināt starppaudžu solidaritāti un atbalstīt ilgstošu sadarbības un atbalsta tīklu attīstību.

VIEDOKĻU piemēri

Friederike, 4 apstiprinājumi / atbalsta balsis

“Sabiedrībā, kurā valda starppaudžu taisnīgums, dažādām paaudzēm ir jāsadarbojas – ne tikai, lai risinātu mūsdienu problēmas, bet arī, lai veidotu ilgtspējīgu nākotni. Lai to panāktu, mums ir vajadzīgas jēgpilnas iespējas starppaudžu dialogam, kurā visu vecumu cilvēki var tikties, apmainīties ar idejām un attīstīt dziļāku izpratni par cits cita bažām.”

Öndercan, 0 apstiprinājumu / atbalsta balsu

“Kopienas iniciatīvas, piemēram, vietējās līdzdalības darbsemināri, starppaudžu kultūras centri un sadarbīga pilsētplānošana, nodrošina platformas jēgpilnai apmaiņai. Šīs vides ļauj

iedzīvotājiem dalīties pieredzē, veidojot politiku, kas atspoguļo dažādas paaudžu vajadzības. Tomēr taisnīgums netiek panākts tikai ar paaudžu apvienošanu – tā nolūkā ir arī jānovērš reģionālā nevienlīdzība un strukturālās atšķirības.”

Pilsoņu ierosinātais temats Nr. 1.2. Novērst diskrimināciju un veicināt līdztiesību

Temata ANALĪZE

Iedzīvotāji bieži aicina veikt pasākumus diskriminācijas apkarošanai un līdztiesības veicināšanai. Dalībnieki uzsver, ka ir jāapkaro visu veidu diskriminācija, īpašu uzmanību pievēršot eidžismam, lai nodrošinātu vienlīdzīgas tiesības un iespējas visiem. Viņi arī uzsver, cik svarīgi ir veicināt pozitīvus vēstījumus un apkarot stereotipus, aktīvi apstrīdot gan gados jaunāku, gan vecāka gadagājuma cilvēku negatīvo attēlojumu medijos un publiskajā diskursā. Šie centieni tiek uzskatīti par būtiskiem, lai veicinātu sociālo kohēziju, savstarpēju cieņu un starppaaudžu taisnīgumu.

VIEDOKĻU piemēri

Nena, 10 apstiprinājumi / atbalsta balsis

“Lai panāktu starppaaudžu taisnīgumu, ir būtiski veicināt līdztiesību visās vecuma grupās. Eidžisms ir vienīgais diskriminācijas iemesls, uz kuru attiecas ES līgumi un kurš līdz šim nav ņemts vērā ES politikas vidē. Starppaaudžu taisnīguma stratēģijā ir jāiekļauj īpašs rīcības plāns cīņai pret eidžismu, ar kuru tiktu izveidots ceļvedis nevienlīdzības izskaušanai visā dzīves laikā un jauniešu un vecu cilvēku līdztiesības veicināšanai.”

Sarah, 5 apstiprinājumi / atbalsta balsis

“Savienībai, kuras pamatā ir līdztiesība, ir jāatbalsta tās iedzīvotāji visa mūža garumā un jebkurā vecumā. Tomēr diskriminācija vecuma dēļ un eidžisms rada būtiskus šķēršļus, kas neļauj vecāka gadagājuma cilvēkiem pilnībā iesaistīties darba dzīvē un sabiedrībā, tādējādi saasinot ekonomiskās grūtības un izraisot nabadzību. Apkarojot šo diskriminējošo praksi un veicinot paaudžu solidaritāti, mēs varam veicināt iekļaujošu un taisnīgu sabiedrību, kā arī ilgtspējīgāku izaugsmi un konkurētspējīgu un saliedētu ekonomiku.”

2. DIMENSIJA. DEMOKRĀTIJA UN PĀRVALDĪBA

Šī dimensija ir vērsta uz to, lai uzlabotu visu paaudžu līdzdalību un pārstāvību mūsu demokrātiskajās sistēmās, kā arī aizstātu īstermiņa domāšanu ar ilgtermiņa, starppaaudžu lēmumu pieņemšanu visās politikas jomās.

Pilsoņu ierosinātais temats Nr. 2.1. Paplašināt iekļaujošu līdzdalību starppaaudžu pārstāvībai

Temata ANALĪZE

Lai veicinātu starppaaudžu taisnīgumu, Pilsoņu iesaistes platformas dalībnieki uzsver, cik svarīgi ir paplašināt demokrātisko līdzdalību un pārstāvību, lai visas vecuma grupas varētu sniegt ieguldījumu politikas debatēs. Ierosinājumi šā mērķa sasniegšanai ietver jaunatnes padomju, augstāko konsultatīvo padomju un starppaaudžu forumu izveidi, kā arī līdzdalības šķēršļu novēršanu, samazinot balsošanas vecumu, veicinot marginalizētu kopienu informēšanu un nodrošinot pieklūstamas un iekļaujošas līdzdalības telpas. Dalībnieki arī uzsver, ka ir jāstiprina šīs līdzdalības platformas, lai viedokļiem būtu reāla ietekme uz lēmumu pieņemšanu, nodrošinot, ka visi viedokļi tiek patiesi uzklauti un ņemti vērā.

VIEDOKĻU piemēri

William, 7 apstiprinājumi / atbalsta balsis

“Nepārtraukts starppaaudžu dialogs būtu jāveicina, izmantojot īpašas demokrātiskas vides. Pilsoņu asambleju izveide vietējā, valsts un Eiropas līmenī (pamatojoties uz Francijas “Pilsoņu konvenciju par klimatu”) ļautu visu vecumu un izcelsmes cilvēkiem kopīgi apspriesties par steidzami risināmiem sabiedrības jautājumiem, piemēram, ekoloģisko pārkārtošanos, mājokļiem un digitālo iekļaušanu. Šīm asamblejām ir jābūt reālai ietekmei uz publisko lēmumu pieņemšanu, palīdzot veidot spēcīgāku kopienas apziņu, izmantojot savstarpēju sapratni un kopīgu atbildību.”

Panayiota, 0 apstiprinājumu / atbalsta balsu

“Lai stiprinātu Eiropas Komisijas iniciatīvu par starppaaudžu taisnīgumu un demokrātisku ilgtspēju, es ierosinu izveidot Eiropas starppaaudžu pilsoņu forumu kā pastāvīgu līdzdalības un konsultāciju mehānismu ES pārvaldībā. Tā mērķis ir nodrošināt, ka visu paaudžu, arī vēl nedzimušo, ilgtermiņa intereses tiek sistemātiski integrētas politikas veidošanā. Forums pulcētu jauniešus, vecāka gadagājuma pieaugušos, pilsoniskās sabiedrības organizācijas un ekspertus, lai sniegtu strukturētu ieguldījumu ES stratēģijās un tiesību aktu priekšlikumos. Tas veicinātu starppaaudžu taisnīguma indeksa izstrādi un uzraudzību, palīdzot ES novērtēt tās politikas ilgtermiņa sociālo, ekonomisko un vidisko ietekmi. Forums darbotos arī kā zināšanu un labas prakses centrs, kas palīdzētu vietējām un reģionālajām pašvaldībām piemērot

starppaudžu pieejas un apmainīties ar inovatīviem modeļiem no visām dalībvalstīm. Šis mehānisms stiprinātu politikas saskaņotību starp īstermiņa politiskajiem cikliem un ilgtermiņa sabiedrības vajadzībām, palielinātu demokrātisko leģitimitāti, izmantojot iekļaujošu pārstāvību, un veicinātu solidaritāti starp paaudzēm. Šāda foruma izveide nostiprinātu starppaudžu taisnīgumu kā vienu no Eiropas pamatvērtībām un palīdzētu nodrošināt, ka šodien pieņemtie lēmumi neapdraud nākamo paaudžu iespējas.”

Pilsoņu ierosinātais temats Nr. 2.2. Politikas veidošanas procesu centrā izvirzīt ilgtermiņa un starppaudžu domāšanu

Temata ANALĪZE

Lai pārvarētu īstermiņa domāšanu iestāžu līmenī, Pilsoņu iesaistes platformas dalībnieki uzsver, cik svarīgi ir integrēt ilgtermiņa un uz nākotni vērstas perspektīvas visās politikas jomās. Tas ietver lēmumu starppaudžu ietekmes novērtēšanu un ilgtspējas, taisnīguma un atbildības iekļaušanu visos pārvaldības procesos. Dalībnieki arī iesaka institucionalizēt prognozēšanu un pārskatatbildību pret nākamajām paaudzēm, piemēram, stiprinot starppaudžu taisnīguma komisāra lomu un izveidojot budžetu, kurā skaidri ņemtas vērā nākamo paaudžu intereses, lai nodrošinātu, ka jaunāko un nākamo paaudžu vajadzības tiek konsekventi aizsargātas visās politikas jomās.

VIEDOKĻU piemēri

Christiny, 9 apstiprinājumi / atbalsta balsis

“Šajā saistībā politikas veidošanas procesos ir jāņem vērā politikas ilgtermiņa un transversālā ietekme uz pašreizējām un nākamajām visu vecumu paaudzēm. Lai to panāktu, ES ir jāizmanto tādi instrumenti un metodes kā stratēģiskā prognozēšana un integrēti modeļi, lai plānotu ilgākā termiņā.”

Кирило, 0 apstiprinājumu / atbalsta balsu

“Eiropas Savienībai savas politikas veidošanas centrā ir jāizvirza starppaudžu taisnīgums. Pārāk bieži politiskie lēmumi kalpo īstermiņa interesēm, neņemot vērā ilgtermiņa sekas, ar kurām saskarsies mūsdienu jaunieši un nākamās paaudzes. Sākot ar klimata pārmaiņām un valsts parādiem un beidzot ar digitālo regulējumu un demogrāfiskajām pārmaiņām, slogs gados jaunākiem eiropiešiem pieaug. Mums ir vajadzīga politika, kurā prioritāte ir ilgtspēja, taisnīgums un iekļaušana. Turpmākās ietekmes novērtējumi būtu jāievieš attiecībā uz visiem galvenajiem ES tiesību aktiem, nodrošinot, ka tiek ņemtas vērā vēl nedzimušo personu tiesības. Klimata politika ir jāpaātrina, vairāk iesaistot jauniešus, savukārt publiskajiem izdevumiem būtu jāatspoguļo ilgtermiņa atbildība, nevis īstermiņa ieguvumi.”

3. DIMENSIJA. VIDISKĀ UN SOCIĀLEKONOMISKĀ ILGTSPĒJA

Šajā dimensijā ir uzsvērts, ka klimata pārmaiņas ir svarīga problēma, kas jārisina, lai panāktu starppaudžu taisnīgu nākotni, un pētīti veidi, kā veicināt uz nākotni vērstu ekonomisko rīcību. Paustajos viedokļos uzmanība pievērsta arī jauniešu nodarbinātības ilgtspējai un uzsvērts, cik svarīgi ir nodrošināt pienācīgus dzīves apstākļus visiem.

Pilsoņu ierosinātais temats Nr. 3.1. Cīnīties pret klimata pārmaiņām, izturoties pret šo uzdevumu kā pret starppaudžu atbildību

Temata ANALĪZE

Dalībnieki ir vienprātīgi, ka klimata pārmaiņas būtiski apdraud starppaudžu taisnīgumu, jo to ietekme, visticamāk, nesamērīgi ietekmēs jaunākās un nākamās paaudzes. Paustajos viedokļos ir uzsvērts, ka steidzama un efektīva rīcība cīņā pret klimata pārmaiņām ir būtiska starppaudžu atbildība, ietverot tādus pasākumus kā ekonomikas dekarbonizācija un ieguldījumi klimatam draudzīgā transportā. Dalībnieki arī uzsver, ka ir vajadzīga starpnozaru, iekļaujoša un līdzdalīga pieeja, kas iesaista visas vecuma grupas, nodrošinot ilgtspējīgu pārkārtošanos visos līmeņos un veicinot kopīgu atbildības sajūtu.

VIEDOKĻU piemēri

Revo Prosperidad Sostenible, 4 apstiprinājumi / atbalsta balsis

“Starppaudžu taisnīguma komisāram ir jānodrošina, ka nākamajām paaudzēm ir pēc iespējas mazāk kaitējošs klimats, un šajā nolūkā ir jāpanāk, ka par dažādām nozarēm atbildīgo komisāru politika, kas ar darbību vai bezdarbību var ietekmēt dekarbonizāciju, nekavē un neaiztur ES ekonomikas dekarbonizāciju. Starppaudžu taisnīguma komisārs uzraudzīs Eiropas Komisijas darbības un nāks klajā ar uzlabojumu priekšlikumiem vai brīdinās, ja šīs darbības ir pretrunā dekarbonizācijas un ilgtspējas mērķiem kopumā.”

Valeria, 2 apstiprinājumi / atbalsta balsis

“Viena no jomām, kurā steidzami jārisina starppaudžu taisnīguma jautājums, ir klimata politika. Klimata pārmaiņas ir vissteidzamākais piemērs tam, kā īstermiņa lēmumiem var būt postošas ilgtermiņa sekas. Tomēr gados jauni cilvēki – tie, kuri šīs sekas izjutīs visilgāk, – bieži vien tiek izslēgti no tādas politikas veidošanas, kuras mērķis ir tās atrisināt. Mums ir vajadzīgas skaidras pārmaiņas ES klimata stratēģijā: prioritāte jāpiešķir ilgtermiņa ietekmei, nevis tūlītējām politiskām vai ekonomiskām ērtībām.”

Pilsoņu ierosinātais temats Nr. 3.2. Veicināt uz nākotni vērstas investīcijas

Temata ANALĪZE

Dalībnieki aicina ne tikai cīnīties pret klimata pārmaiņām, bet arī veicināt uz nākotni vērstas investīcijas, lai veicinātu starppaudžu taisnīgumu. Viņi atbalsta tādu alternatīvu ekonomikas modeļu izpēti, kas veicina ilgtermiņa domāšanu, līdzsvarojot ekoloģisko ilgtspēju, sociālo taisnīgumu un ekonomikas noturību, nevis koncentrējoties tikai uz IKP. Dalībnieki uzsver, ka ir svarīgi iesaistīt visas paaudzes šo ekonomikas pārmaiņu veidošanā, veicināt kopīgu atbildību un nodrošināt ilgtspējīgu sociālo kohēziju.

VIEDOKĻU piemēri

Katy, 4 apstiprinājumi / atbalsta balsis

“Lai nodrošinātu patiesu starppaudžu taisnīgumu, mums ir jāskatās tālāk par ekonomikas modeļiem, kuru pamatā ir nebeidzama izaugsme. Pēcizaugsmes pieejā Eiropai ir atzīts, ka labklājību nevar balstīt uz resursu pārmērīgu izmantošanu, ekoloģisku iznīcināšanu, nevienlīdzības padziļināšanos un neapmaksāta aprūpes darba nepietiekamu novērtēšanu, un tas viss apdraud nākamo paaudžu labklājību. Patiess starppaudžu taisnīgums nozīmē dzīvi planētas iespēju robežās un resursu taisnīgu sadali laika gaitā. Lai to panāktu, ir jāpāriet no primārā IKP izaugsmes mērķa uz labklājību un aprūpi kā galveno politikas mērķi. Publiskajās investīcijās par prioritāti ir jānosaka sociālā un ekoloģiskā noturība – aprūpes darbs, izglītība, pielāgošanās klimata pārmaiņām –, nevis izaugsme pati par sevi.”

Silvia, 1 apstiprinājums / atbalsta balss

“Labklājības ekonomika piedāvā pārveidojošu modeli, lai nodrošinātu, ka mūsdienu lēmumu sekas neapgrūtina nākamās paaudzes. Ilgtnespējīga ekonomikas izaugsme bieži vien rada ilgtermiņa sociālās, veselības un vidiskās izmaksas, apdraudot pašreizējo un nākamo paaudžu labklājību un mūsu planētas ilgtspēju. Labklājības ekonomika virzās tālāk par IKP kā vienīgo progresā rādītāju, integrējot tādus rādītājus kā garīgā un fiziskā veselība, vidiskā ilgtspēja un sociālais taisnīgums. Labklājības ekonomikas iekļaušana ES lēmumu pieņemšanā palīdzēs labāk risināt pašreizējās problēmas, vienlaikus aizsargājot nākamo paaudžu vajadzības un tiesības.”

Pilsoņu ierosinātais temats Nr. 3.3. Uzlabot jauniešu nodarbinātības nosacījumus

Temata ANALĪZE

Pilsoņu iesaistes platformas dalībnieki uzskata, ka vienlīdzīgas ekonomiskās iespējas ir būtiskas starppaudžu taisnīgumam. Tāpēc viņi iestājas par to, lai tiktu uzlaboti jauniešu nodarbinātības nosacījumi, atvieglota pāreja no izglītības un

apmācības uz darba tirgu un stiprināta saikne starp izglītību, apmācību un rūpniecību. Viņi arī aicina īstenot taisnīgu un iekļaujošu darbā pieņemšanas praksi un likvidēt šķēršļus nodarbinātībai, nodrošinot, ka visiem jauniešiem ir vienlīdzīga piekļuve iespējām.

VIEDOKĻU piemēri

Daniela, 5 apstiprinājumi / atbalsta balsis

“Izglītības pieejamības paplašināšanai jāiet roku rokā ar mentorēšanas programmām, kas sasaista studentus ar pieredzējušiem profesionāļiem, un mūžizglītības iespējām gados vecākiem pieaugušajiem. Investīcijām būtu jānodrošina agrīns un pastāvīgs atbalsts nelabvēlīgā situācijā esošiem jauniešiem, vienlaikus novērtējot vecāka gadagājuma cilvēku ieguldījumu taisnīgākas un iekļaujošākas sabiedrības veidošanā. Veicinot sadarbību un kopīgas iespējas, ES var veicināt patiesu sociālo mobilitāti un nodrošināt labklājību visām paaudzēm.”

Mirela, 2 apstiprinājumi / atbalsta balsis

“Daļa no tā, kas vajadzīgs gan pašreizējai, gan nākamajai paaudzei, ir lai jauniešiem pēc studijām, apmācības, utt. būtu taisnīga piekļuve profesionālajai pasaulei: - Kāpēc jauniem, labi izglītotiem pieaugušajiem ir grūti stabilizēt savu profesionālo dzīvi? - Kā var būt tā, ka, neraugoties uz labu izglītību, apmaksātu vai neapmaksātu stažēšanos, dažādiem brīvprātīgajiem darbiem un maģistra grādiem, ceļš uz faktisku pašnodarbinātību joprojām ir bloķēts ilgu laiku? - Kāpēc daudzas universitātes nav saistītas ar rūpniecību? - Kāpēc mācekļi konkurē ar absolventiem par darbu un kāds izglītības līmenis ir “patiesi pareizais”?”

Pilsoņu ierosinātais temats Nr. 3.4. Nodrošināt pienācīgus dzīves apstākļus ikvienam

Temata ANALĪZE

Pilsoņu iesaistes platformas dalībnieki uzskata, ka starppaudžu taisnīguma nodrošināšanai ir būtiski nodrošināt drošu un pienācīgu dzīves līmeni visām paaudzēm. Attiecīgi viņi uzsver, ka ir svarīgi garantēt piekļuves cenas ziņā pieejamiem un kvalitatīviem mājokļiem, uzlabot pamatpakalpojumus un novērst sociālo nevienlīdzību.

VIEDOKĻU piemēri

Duarte, 0 apstiprinājumu / atbalsta balsu

“Starppaudžu taisnīgums Eiropā ir arvien vairāk apdraudēts. Gados jauni cilvēki saskaras ar dzīves dārdzības pieaugumu, cenas ziņā nepieejamiem mājokļiem un pieaugošu finansiālo nedrošību. Tomēr studenti šajā vidē ir atsevišķa grupa ar īpašu neaizsargātību, kas tieši saistīta ar viņu spēju piekļūt izglītībai un pabeigt to. Enerģētiskā nabadzība, nekvalitatīvi mājokļi un nepietiekamas studentu atbalsta sistēmas apdraud ne tikai studentu dzīves apstākļus, bet arī

viņu tiesības mācīties un pilnībā piedalīties sabiedrības dzīvē. (...) Taisnīgai Eiropas pieejai ir vajadzīgas lielas publiskās investīcijas pieejamā augstākajā izglītībā, cenas ziņā pieejamos un ilgtspējīgos studentu mājokļos, pienācīgās stipendijās un atbalsta pakalpojumos, kas aizsargā studentus no nabadzības. Mājokļu, klimatiskās pārkārtošanās un sociālās aizsardzības politikai ir jāatspoguļo reālā situācija, ar ko saskaras gan jaunieši, gan studenti. Starppaudžu taisnīgumam ir jānodrošina, ka uz mūsdienu jauniešu un it īpaši šodienas studentu pleciem netiek uzvelta pārmērīga nasta.”

Diana, 0 apstiprinājumu / atbalsta balsu

“Tiek runāts par taisnīgumu, domāšanu kopā, integrāciju utt. Jauniešiem jau ir daudz kopīga ar vecāka gadagājuma cilvēkiem. Piemēram, nabadzība. Pensionāri, kuri tik tikko spēj iztikt ar savu pensiju pēc tam, kad viņi ir strādājuši visu mūžu, un jaunieši, kuri strādā pilnu darba laiku (cerams, to, ko viņi ir mācījušies), bet kuru algas ir nepietiekamas, lai kļūtu neatkarīgi vai uzkrātu nākotnei. Tāpat kopīga ir vientulība un sociālie tīkli: gados jauniem cilvēkiem tiešsaistē ir miljoniem draugu, kas tiešsaistē sazinās 24 stundas diennaktī 7 dienas nedēļā, bet viņi jūtas vientuļi un dīvaini, jo salīdzina sevi ar cilvēkiem no sociālajiem tīkliem, kuriem, šķiet, ir nevainojama dzīve. Savukārt vecāka gadagājuma cilvēki ir nošķirti no pasaules, kas viņus ir atstājusi. Viņi ir digitāli analfabēti, un viss, ko viņi izmantoja ikdienas dzīvē, ir mainījies, neņemot viņus vērā. Daži pat nespēj saņemt pensiju no bankas, ja viņiem tas ir jādara bankomātā. Ņemot vērā ātrumu un daudzveidīgos uzdevumus un laiku, kas pavadīts tīklos, dažiem nav laika, bet citiem nav neviens, kas veltītu laiku, lai parunātos vai vienkārši pajautātu, vai viņiem viss ir labi. Un, visbeidzot, nenoteiktība un cerību trūkums. Daži no viņiem nesaskata ilgtermiņa nākotni, tāpēc viņiem ir grūti nodrošināt mājokli, bērnus utt. Un citi zina, ka viņi ir dzīves pēdējā posmā un, iespējams, ka, neraugoties uz to, ko viņi iztēlojās un gribēja, viņi nomirs vieni un/vai bez uzmanības sabiedrībā, kurai nav laika vai resursu, lai viņos ieguldītu.”

4. DIMENSIJA. APRŪPES UN IZGLĪTĪBAS SISTĒMAS

Šī dimensija akcentē to, cik svarīgi ir sniegt sabiedriskos pakalpojumus, tādus kā aprūpe un izglītība, lai nodrošinātu starppaudžu taisnīgumu. Paustajos viedokļos ir uzsvērts, ka ir vajadzīgas integrētas aprūpes un atbalsta sistēmas, kā arī vienlīdzīga piekļuve kvalitatīvai izglītībai.

Pilsoņu ierosinātais temats Nr. 4.1. Stiprināt aprūpes sistēmas visu vecumu grupām

Temata ANALĪZE

Dalībnieki aicina veikt būtiskas investīcijas aprūpes infrastruktūrā, kas ir pieejama visu vecumu grupām, ietverot veselības aprūpi, sociālo atbalstu un kopienā balstītus risinājumus. Viņi uzsver, ka aprūpe būtu jāatzīst par kopīgu sabiedrības atbildību, ko atbalsta sabiedriskie pakalpojumi, profesionāli aprūpes darbinieki un ģimenes aprūpes darba atzīšana. Tāpat viedokļi uzsver, cik svarīgi ir veicināt savstarpēju atbalstu, izmantojot tādas iniciatīvas kā kopmītņu risinājumi. Visbeidzot, dalībnieki iestājas par Eiropas Aprūpes garantiju un uzlabotu veselības un sociālā nodrošinājuma sistēmu pārrobežu koordināciju, lai risinātu mūsdienu problēmas.

VIEDOKĻU piemēri

Marta, 2 apstiprinājumi / atbalsta balsis

“Iedzīvotāji noveco, un mēs tam neesam gatavi. (...) Šodien vecāka gadagājuma iedzīvotāji, kuru veselība pasliktinās, vai nu pamet sociālo dzīvi un paliek mājās, vai, kad viņu stāvoklis ir vēl vairāk pasliktinājies, pārceļas uz aprūpes iestādi. (...) Esmu pārliecināta, ka kopmītne ir lielisks šīs problēmas risinājums. Tas ir sadarbības mājokļu veids, kurā vecāka gadagājuma iedzīvotāji dzīvo kopā kopienas vidē. Ieguvumi? Pieejamas izmaksas (ko sadala starp visiem iedzīvotājiem), piekļūstama vide, kas izstrādāta, ņemot vērā vecāka gadagājuma cilvēku vajadzības, pieejami atbalsta pakalpojumi (veselības aprūpe, maltīšu sagatavošana, transports), neatkarība, vientulības apkarošana un, visbeidzot, bet ne mazāk svarīgi – savstarpējs atbalsts un sociālā mijiedarbība. (...) Ar ES, dalībvalstu vai vietējo pašvaldību finansiālu atbalstu steidzami būtu jāattīsta kopmītnes.”

Christos, 1 apstiprinājums / atbalsta balss

“Trūkst infrastruktūras, kurā neaizsargātība būtu atzīta par sabiedrības atbildību, nevis par indivīda neveiksmi. Mums ir jāveido integrētas sistēmas, kurās atbalstīti mājokļi, psihoemocionālās veselības pakalpojumi, elastīga aprūpe un kopienas saikne nav sadrumstaloti piedāvājumi, bet gan koordinētas tiesības. Bez tā starppaudžu taisnīgums ir retorika bez saknēm. Sākot ar darbaspēka plānošanu un beidzot ar pakalpojumu izstrādi,

mums ir jādomā visa mūža garumā. Tas nozīmē atbalstīt tos, kuri sniedz aprūpi ar ilgtspējīgām lomām un apmācību, un nodrošināt, ka sistēmas laika gaitā atbilst mainīgajām vajadzībām.”

Pilsoņu ierosinātais temats Nr. 4.2. Paplašināt taisnīgu piekļuvi kvalitatīvai izglītībai

Temata ANALĪZE

Dalībnieki aicina paplašināt taisnīgu piekļuvi kvalitatīvai izglītībai, atzīstot to par pamatu vienlīdzīgām iespējām, starppaudžu taisnīgumam un sociālajai kohēzijai. Viņi uzsver, cik svarīgi ir likvidēt šķēršļus un palielināt publiskās investīcijas izglītībā visos dzīves posmos, arī neformālajā izglītībā ārpus skolām, nodrošinot vienlīdzīgu mācību vidi ikvienam. Dalībnieki atbalsta izglītības modernizēšanu, lai tā atbilstu nākotnes vajadzībām, piemēram, iekļaujot mākslīgo intelektu un veicinot mūžizglītību un starppaudžu mācīšanos, ļaujot visu vecumu cilvēkiem attīstīt savu potenciālu un sniegt jēgpilnu ieguldījumu visā dzīves laikā.

VIEDOKĻU piemēri

Florinda, 2 apstiprinājumi / atbalsta balsis

“Valsts skolas ir vieta, kur nākamās paaudzes var mācīties, apgūt prasmes un vērtības, taču ir padziļināti jāpārdomā mācīšanas metodes. Šodien vairāk nekā jebkad agrāk ir svarīgi atjaunot un ieviest inovatīvu pedagoģisko pieeju, lai tā atbilstu strauji mainīgās pasaules vajadzībām, galveno uzmanību pievēršot ilgtspējai, iekļaušanai un vienlīdzībai. Turklāt gados jauni cilvēki ir jāuzklausā izglītības procesā. Viņu viedoklim, pieredzei un redzējumam ir būtiska nozīme tādas skolu sistēmas izveidē, kas ne tikai nodod zināšanas, bet arī patiesi sagatavo dzīvei un nākotnes izaicinājumiem. Valsts izglītība nevar būt tikai garantētas tiesības, bet tai jāklūst par reālu iespēju katram indivīdam, kur ikviens jaunielis var paust savu potenciālu un aktīvi piedalīties sabiedrības dzīvē. Lai to panāktu, ir būtiski, lai iestādes, skolotāji un pilsoniskā sabiedrība kopīgi pārdomātu izglītību tā, lai tā patiešām būtu pārmaiņu un izaugsmes virzītājspēks visiem.”

Esther, 2 apstiprinājumi / atbalsta balsis

“Laba izglītība jauniešiem šodien ir ieguldījums labākā, taisnīgākā un noturīgākā nākotnē nākamajos 25 gados un pēc tam. Izglītība sniedz jauniešiem prasmes un zināšanas, kas vajadzīgas, lai gūtu panākumus dzīvē. Tāpēc izglītība ir viņu nākotnes pamats; tā veido pamatu labi sagatavotai un kompetentai paaudzei, kas spēj risināt nākotnes problēmas. Ja visiem jauniešiem Eiropā būs vienlīdzīgas iespējas iegūt kvalitatīvu izglītību, tas arī palīdzēs panākt lielāku taisnīgumu paaudžu starpā. Tas nozīmē, ka attieksme pret visām paaudzēm ir taisnīga un ka ikviens neatkarīgi no tā, no kādas sociālās vai ekonomiskās vides viņš nāk, saņem attīstībai nepieciešamo atbalstu. Ar taisnīgu izglītību mēs varam izveidot inovatīvu,

taisnīgāku un ilgtspējīgu sabiedrību, kurā tiek cienītas un atbalstītas visas paaudzes un kurā tiek mazināta sociālā nevienlīdzība un veicinātas vienlīdzīgas iespējas.”

6. SECINĀJUMI

Pilsoņu iesaistes platformas debates par *starppaudžu taisnīgumu* bija nozīmīgs solis ES starppaudžu taisnīguma stratēģijas veidošanā. Kā liecina šis ziņojums, tiešsaistes līdzdalības process, kas norisinājās no 2025. gada februāra līdz novembrim, sniedza **bagātīgu un daudzveidīgu ieskatu iedzīvotāju perspektīvās** par taisnīgas un ilgtspējīgas nākotnes veicināšanu starp paaudzēm.

Pilsoņu iesaistes platformā dalībnieki apsprieda dažādus tematus, kas saistīti ar starppaudžu taisnīgumu. Saistībā ar **SOCIĀLĀS KOHĒZIJAS UN IEKĻAUŠANAS** dimensiju viņi aicināja panākt lielāku solidaritāti starp paaudzēm, uzsverot savstarpēju sapratni, cīnoties pret eidzismu un radot iespējas starppaudžu dialogam un sadarbībai. **DEMOKRĀTIJAS UN PĀRVALDĪBAS** dimensijā dalībnieki uzsvēra nepieciešamību stiprināt iekļaujošu līdzdalību un integrēt ilgtermiņa domāšanu politikas veidošanā, ierosinot pasākumus, lai nodrošinātu, ka pašreizējos lēmumos tiek ņemtas vērā nākamo paaudžu intereses. **VIDISKĀS UN SOCIĀLEKONOMISKĀS ILGTSPĒJAS** dimensija atklāja iedzīvotāju stingro prasību pēc steidzamas klimatrīcības, lai aizsargātu jaunākās un nākamās paaudzes, kā arī pāreju uz ilgtermiņa ekonomikas modeļiem, kuros labbūtība ir prioritāte salīdzinājumā ar īstermiņa izaugsmi. Bieži tika uzsvērtas arī taisnīgas nodarbinātības iespējas jauniešiem. Visbeidzot, **APRŪPES UN IZGLĪTĪBAS SISTĒMU** dimensija uzsvēra, cik svarīga ir vispārēja piekļuve kvalitatīviem sabiedriskajiem pakalpojumiem visā dzīves laikā. Dalībnieki iestājās par aprūpes sistēmu stiprināšanu, ģimeņu un kopienu lielāku atzīšanu par atbalsta tīkliem un izglītības reformām, kas veicina mūžizglītību un atbilst sabiedrības mainīgajām vajadzībām.

Kopumā šajā apspriešanās uzsvērts, ka steidzami ir vajadzīga **taisnīgāka, ilgtspējīgāka un saliedētāka Eiropa, kas atbalsta visas paaudzes**, risinot galvenās problēmas saistībā ar starppaudžu taisnīgumu: **īstermiņa domāšanu, atstumtību un nevienlīdzību**, kā arī **nepietiekamu starppaudžu solidaritāti**. Dalībnieki konsekventi sasaistīja konkrētas politikas jomas ar plašākiem sabiedrības mērķiem, uzsverot, ka sociālā kohēzija, vidiskā un sociālekonomiskā

ilgtspēja, iekļaujoša un ilgtermiņa pārvaldība un kvalitatīvu sabiedrisko pakalpojumu sniegšana ir jāīsteno kopā, lai panāktu taisnīgu un ilgtspējīgu nākotni pašreizējām un nākamajām paaudzēm.